

4. DESCRIPCIÓ

4.1. DEFINICIÓ DEL TEXT DESCRIPTIU.

La descripció és un tipus de text que pretén representar lingüísticament persones, animals, objectes, paisatges, èpoques, sentiments, etc. Es poden descriure tots els aspectes de la realitat, des dels més concrets als més abstractes.

Tot text descriptiu proporciona informació i característiques diferents dels objectes. El pot ser més subjectiu o més objectiu, depenent de la situació comunicativa i del propòsit de l'intercanvi.

Com totes les tipologies textuais la descripció pot ser la dominant en un text (informe mèdic, presentació de vins, tractat de botànica), però en la major part dels textos sol aparèixer combinada amb altres tipologies. En l'àmbit literari forma part substancial dels relats, juntament amb la narració i el diàleg.

4.2. TIPUS DE TEXT DESCRIPTIU

4.2.1. DESCRIPCIÓ CIENTÍFICA

En una **descripció científica** l'autor adopta una actitud imparcial davant de l'objecte descrit intentant no suscitar cap emoció en el lector. Es limita a descriure, amb la major objectivitat i precisió possibles, les característiques que millor el defineixen. Aquest tipus de descripció és característica dels textos acadèmics i científics.

La descripció té una funció rellevant en l'àmbit de les disciplines científiques que volen donar compte, de forma organitzada i exhaustiva, de les característiques del món natural i social. Per això trobem descripcions en l'astronomia, la física, la geologia, la química, la botànica, la geografia, la història, l'economia o l'antropologia. En definitiva, tota ciència té una dimensió descriptiva a més de la dimensió explicativa.

4.2.2. DESCRIPCIÓ LITERÀRIA

En una **descripció literària** l'autor reflecteix el que li suggereix personalment l'objecte que descriu. Conté una gran càrrega subjectiva i sol tenir una fianlita estètica.

4.3. ESTRUCTURA DEL TEXT DESCRIPTIU

Hem de començar a descriure l'element d'una forma general, unitària, i seguir descrivint les seves parts concretant cada vegada més allò descrit.

4.4. RECURSOS DEL TEXT DESCRIPTIU

- Sintagmes nominals ampliament adjectivats:

*El bosc **espès, fresc i fosc...***

*La remor **estrident dels remolins de pols...***

*Històries **malenconioses, de cercadors cercats, i d'absències...***

- Verbs en present o imperfecte d'indicatiu:

*La casa **espera** impacient l'arribada de la família.*

***Se'ls pentinava** a cops de pinta i a cada cop de pinta **se'ls allisava** amb l'altra mà.*

*La trenca (*Lanius minor*) **és** una espècie migradora de llarga distància que **té** les seves àrees d'hivernada al sud d'Àfrica (Botswana, Namíbia, Angola, etc.).*

- Paraules que descriuen impressions sensorials:

*El vent del sud, **calent** i lent... (tacte)*

*Pels carrers només se sentia la remor **estrident dels remolins de pols...** (oïda)*

***Els núvols que s'esquinçaven tot corent cap al nord.** (vista)*

***Al capdamunt** de l'esbelta torre de la Santa Basílica. (vista)*

- Terminologia:

*Las **vàlvules** estan constituïdes per unes membranes (duess la **bicúspide** i tres la **tricúspide**).*

- Definicions:

*El cor **és** un múscul buit, situat al centre de la cavitat toràctica, entre els pulmons.*

- Enumeracions:

*Les cèl·lules s'organitzen en **teixits, òrgans, aparells i sistemes** per realitzar les seves funcions.*

- Comparacions i altres recursos retòrics:

*Ara només resto com un esperit, un esperit noble però inútil, inservible.
Arribava després vestit amb pells, igual que un ós, ...*

4.5. EXEMPLES DE TEXTOS DESCRIPTIUS

Morfologia i funcionament del cor (descripció científica)

El cor és un múscul buit, situat al centre de la cavitat toràcica, entre els pulmons. Una paret muscular, el septe, divideix el cor en dues parts: l'esquerre i la dreta. En cada part una vàlvula la divideix en dues cambres: la superior o aurícula i la inferior o ventricle. La vàlvula dreta s'anomena tricúspide, i l'esquerra, bicúspide o mitral.

El cor realitza uns moviments repetitius que s'engloben en el cicle cardíac. Aquest està compost per la diàstole (quan es relaxa i s'omplen les aurícules de sang), la sistole auricular (les parets de les aurícules es contrauen i la sang passa als ventricles corresponents a través de les vàlvules auriculo-ventriculars) i la sistole ventricular (les parets del ventricles es contrauen i la sang surt del cor per les artèries a través d'altres vàlvules). Cada cicle correspon a un batec i el cor, en condicions normals, batega entre 60-80 vegades per minut.

El cor bombeja sang a tot el cos, subministrant a les cèl·lules oxigen i substàncies nutritives. L'aparell circulatori és el que transporta les substàncies absorbides en el tub digestiu i l'oxigen als teixits, així com el diòxid de carboni als pulmons i altres productes metabòlics als ronyons. La sang és el teixit encarregat de transportar aquestes substàncies per tot el cos. L'aparell circulatori està format pel cor i pels vasos sanguinis.

PLA, Josep. *Gossos i gats* (Descripció literària)

(...)

Ara, en aquesta casa, hi ha un gat molt petit, un gatet que segueix sistemàticament la seva mare, que, però, és tan escanyolit, tan fosforescent, tan esquifit, que és una autèntica meravella. Com a tots els gats de la seva edat, jugar és el que li agrada més. Si fos alimentat, seria d'un negre absolut: ara és d'un negre tirant a daurat, amb taques de gris, d'una flaqueza total. Té uns ulls variants i prodigiosos d'un color blanquinós embadocat, de vegades absolutament indiferents. Ara aquest gat vol jugar. I, havent-se entaulat la tramuntana, aquest vent mou les fulles caigudes del castanyer d'Índies, amb la tardor, de l'era. De vegades les fa rodar vertiginosament sobre un punt determinat; de vegades se les emporta per l'aire com si fossin un ocell sense pes. El gat es troba al mig de tot aquest petit món de fulles que el vent mou o s'emporta com si res. El miro des d'una finestra de la casa. El gat està com enfollit. Mira el moviment de les fulles, obsessionat. De vegades vol agafar una fulla amb la boca o amb les potes que es mouen, frenètiques, al voltant seu. Altres vegades

mira, com espantat, les fulles que el vent s'emporta per l'espai. S'hi llença, salta, fa tota classe de voltes, entra en una forma de demència. De vegades s'atura mirant el que ha de fer. Torna al moviment frenètic. Les fulles, seques, fan un soroll de vidre. El vent s'ho emporta tot: el gat no té força per a mossegar una fulla ni per a agafar-ne una amb les ungles. El gat ha perdut. La seva enorme vivacitat de joc no li ha servit de res. El vent ha guanyat. Al cap de poca estona, veig que l'animalet s'allarga sobre la terra de l'era, més mort que viu, escanyolit, afamat, acabat... De vegades penso si la vida humana no és una cosa així.